અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

ટેક્સ અપીલ નં. ૨૮૭/૨૦૦૧

વિથ

ટેક્સ અપીલ નં. ૧૩૧/૨૦૦૩

થી

ટેક્સ અપીલ નં. ૧૩૮/૨૦૦૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એસ. ઝવેરી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

==========

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?	
૨	રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઇ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કાયદાનો કોઇ મહત્વનો પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	

૫	શું તે સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવાનો છે?	

==========

સુરેન્દ્ર પટેલ એન્ડ કંપની....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

એ.સી.આઇ.ટી.....સામાવાળા(ઓ)

==========

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે સિનિયર વકીલ શ્રી એસ.એન. સોપરકર વિથ શ્રી બી.એસ. સોપરકર

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે સિનિયર વકીલ શ્રી એમ.આર. ભટ્ટ વિથ વકીલ શ્રીમતી મૌના એમ. ભટ્ટ

==========

કોરમ: **માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એસ. ઝવેરી**

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

તારીખ : ૧૧/૧૨/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એસ. ઝવેરી દ્વારા)

૧. આ તમામ અપીલોમાં કાયદા અને હકીકતોના સમાન પ્રશ્નો સંકળાયેલા છે અને તેથી, તેનો આ સંયુક્ત ચુકાદા દ્વારા નિર્ણય કરવામાં આવે છે.

૨. આ ટેક્સ અપીલો ઇન્કમ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧ ની કલમ ૨૬૦એ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલ છે. ટેક્સ અપીલ નં. ૨૮૭/૨૦૦૧ માં, ઇન્કમ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદ બેન્ચ દ્વારા આઇટીએ નં. ૮૪૫/અમદાવાદ/૧૯૯૯ માં પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૭.૦૨.૨૦૦૧ ના ચુકાદા અને હુકમને પડકારવામાં આવ્યો છે, જ્યારે, ટેક્સ અપીલ નં. ૧૩૧/૨૦૦૩ થી ૧૩૮/૨૦૦૩ માં, સદર ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આઇટીએ નં. ૨૧૪૧ થી ૨૧૪૮/એ/૨૦૦૦ માં પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૧૯.૦૩.૨૦૦૨ ના સંયુક્ત ચુકાદા અને હુકમને પડકારવામાં આવ્યો છે. હકીકતોના વર્ણનના હેતુ માટે, ટી.એ. નં. ૨૮૭/૨૦૦૧ ને મુખ્ય કેસ તરીકે લેવામાં આવે છે.

૩. ટૂંકમાં હકીકતો એવી છે કે કરદાતા "વિશાલા" ના નામે હોટેલ અને રેસ્ટોરન્ટ ચલાવે છે, જે કરદાતા–પેઢી અને સુરેન્દ્ર પટેલ ફેમિલી ટ્રસ્ટ વચ્ચે થયેલા તારીખ ૦૨.૦૬.૧૯૮૩ ના કરાર અનુસાર હસ્તગત કરવામાં આવી હતી. અગાઉ, ઉપરોક્ત ટ્રસ્ટ "વિશાલા" ના નામે અને શૈલીમાં વ્યવસાય ચલાવતું હતું. કરદાતા–પેઢીમાં પણ, સદર ટ્રસ્ટ ભાગીદારો પૈકીનું એક છે.

૪. કરદાતાએ તારીખ ૩૧.૦૯.૧૯૯૬ ના રોજ રૂ. ૩,૭૭૫/– ની કુલ આવક જાહેર કરતું આવકનું રિટર્ન દાખલ કર્યું હતું. આકારણી ચકાસણી હાથ ધરવામાં આવી હતી. કરદાતા દ્વારા એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે તારીખ ૦૨.૦૬.૧૯૮૩ ના કરાર હેઠળ ટ્રસ્ટની પાઘડી અને અન્ય અસ્કયામતોના

ઉપયોગ માટે કરદાતાએ દર વર્ષે રૂ. ૧.૦૦ લાખ અથવા તેના વેચાણ મૂલ્યના ૫%, બેમાંથી જે વધારે હોય તે, આવર્તક ખર્ચ તરીકે ચૂકવવાના હતા. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે સદર ચુકવણી મહેસૂલી સ્વરૂપની છે અને તેથી, કરદાતાની આવકની ગણતરી કરતી વખતે તેને બાદ કરવી જરૂરી છે. આખરે, આકારણી અધિકારીએ કલમ ૧૪૩(૩) હેઠળ તારીખ ૩૧.૧૦.૧૯૯૬ ના રોજ રૂ. ૧,૦૩,૭૫૫/– ની કુલ આવક જાહેર કરતો હુકમ પસાર કર્યો હતો.

૫. સદર હુકમથી નારાજ થઈને, કરદાતાએ સીઆઈટી(એ) સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી. સીઆઈટી(એ) એ તારીખ ૨૨.૦૨.૧૯૯૯ ના હુકમ દ્વારા કરદાતાની અપીલ ફગાવી દીધી. સદર હુકમથી અસંતુષ્ટ થઈને, કરદાતાએ સદર ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી, જેણે તારીખ ૨૭.૦૨.૨૦૦૧ ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા અપીલ ફગાવી દીધી. આથી, આ અપીલો.

૬. કાયદાના નીચે મુજબના મહત્વના પ્રશ્ન સંબંધે અપીલો દાખલ કરવામાં આવી હતી;

> "શું, કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, પાઘડીના ઉપયોગ બદલ કરવામાં આવેલી ચુકવણી એ મૂડી ખર્ચ છે અને મહેસૂલી ખર્ચ તરીકે આવકમાંથી કપાતપાત્ર નથી તેવું ઠરાવવામાં આઈટીએટી કાયદાની દ્રષ્ટિએ યોગ્ય હતી?"

૭. કરદાતા તરફે ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી સોપરકરે અમારું ધ્યાન તારીખ ૦૨.૦૬.૧૯૮૩ ના કરાર તેમજ સંબંધિત આકારણી વર્ષોના હિસાબી ચોપડાઓ તરફ દોર્યું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ટ્રિબ્યુનલે એ હકીકતની મૂલવણી ન કરીને ગંભીર ભૂલ કરી છે કે રૂ. ૧.૦૦ લાખની રકમ ચાલુ વ્યવસાયની પાઘડી અને મૂડી અસ્કયામતોના ઉપયોગ માટે ચૂકવવામાં આવી હતી અને તેથી, તે મહેસૂલી ખર્ચ છે અને તે રીતે માન્ય રાખવાપાત્ર છે.

૭.૧ પોતાની રજૂઆતના સમર્થનમાં, દેવીદાસ વિઠ્ઠલદાસ એન્ડ કંપની વિ. કમિશનર ઓફ ઇન્કમ–ટેક્સ, [૧૯૭૨] ૮૪ આઇ.ટી.આર. ૨૭૭ (એસ.સી.) અને મેવાડ સુગર મિલ્સ લિમિટેડ વિ. કમિશનર ઓફ ઇન્કમ–ટેક્સ, [૧૯૭૩] ૮૭ આઇ.ટી.આર. ૪૦૦ (એસ.સી.) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે. તેથી, તેમણે વિનંતી કરી હતી કે સદર ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આપવામાં આવેલો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ થવાને પાત્ર છે.

૮. મહેસૂલ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન સિનિયર સ્ટેન્ડિંગ કાઉન્સેલ શ્રી એમ.આર. ભટ્ટે ટ્રિબ્યુનલના વાદગ્રસ્ત ચુકાદાને સમર્થન આપ્યું હતું અને રજૂઆત કરી હતી કે આ ચુકવણીને મૂડી સ્વરૂપની યોગ્ય રીતે ઠરાવવામાં આવી છે કારણ કે પ્રશ્નાસ્પદ રકમ ચિરંજીવી સ્વરૂપની અસ્કયામત પ્રાપ્ત કરવા માટે ચૂકવવામાં

આવી હતી. તેથી, તેમણે કોર્ટને વિનંતી કરી હતી કે હાલની અપીલો ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૯. અમે બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે. કરદાતા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલની વિચારણા કરતી વખતે, ટ્રિબ્યુનલે પેરા – ૪.૭ અને ૪.૮ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું;

> "૪.૭ શ્રી સોપરકર એ દલીલ કરવામાં યોગ્ય ન હતા કે પાઘડી અથવા અન્ય અસ્કયામતોના ઉપયોગ માટે ચુકવણી કરવામાં આવી રહી છે. કલમ ૮ માં નિર્દિષ્ટ ચુકવણી એ પાઘડી સહિતની તેની તમામ જંગમ અને સ્થાવર અસ્કયામતો સાથે "વિશાલા" ના ચાલુ વ્યવસાયને કાયમી ધોરણે પ્રાપ્ત કરવા માટેનો સ્પષ્ટ અવેજ છે. કરારમાં સ્પષ્ટપણે નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે કોઈપણ કલમમાં એવું દર્શાવવા માટે કંઈ નથી કે કોઈપણ અસ્કયામતના ઉપયોગ માટે અવેજ ચૂકવવામાં આવી રહ્યો છે. તે પ્રથમ પક્ષકાર દ્વારા બીજા પક્ષકારને તબદીલ કરવામાં આવેલી મૂડી અસ્કયામતની કિંમત છે. વિચારણા હેઠળનો કરાર દેવીદાસ વિઠ્ઠલદાસ એન્ડ કંપની (ઉપર મુજબ) ના કરાર કરતાં ઘણો અલગ છે કે જ્યાં સોંપનાર (એસાઇનર) એ જ્યાં સુધી દેવીદાસ વિઠ્ઠલદાસ એન્ડ કંપની ના નામનો ઉપયોગ થતો હોય ત્યાં સુધી નફામાં હિસ્સો મેળવવાનો અધિકાર પોતાની પાસે રાખ્યો હતો. ચુકવણી સ્પષ્ટપણે નામ અને પાઘડીના ઉપયોગ માટે હતી. પરંતુ અહીં પ્રથમ પક્ષકારે પોતાની પાસે આવો અથવા સમાન કોઈ અધિકાર રાખ્યો નથી અને તેથી, કરાર પરથી એવો કોઈ નિષ્કર્ષ કાઢી શકાય નહીં કે કલમ (૮) મુજબનો અવેજ મૂડી અસ્કયામતોના ઉપયોગ માટે હતો. ચાલુ વ્યવસાય એક એવા અવેજ માટે

તબદીલ કરવામાં આવ્યો છે કે જે એક જ વારમાં સંપૂર્ણપણે ચૂકવવામાં આવ્યો નથી પરંતુ વાર્ષિક હપ્તાઓ દ્વારા ચૂકવવાનો છે.

૪.૮ તબદીલ કરનાર ટ્રસ્ટને કરાર સમાપ્ત કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી પરંતુ તબદીલી મેળવનારને તે સમાપ્ત કરવાનો અધિકાર હતો. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, બીજા પક્ષકારને કરાર સમાપ્ત કરવાનો અને વાર્ષિક ચુકવણી બંધ કરવાનો અધિકાર આપતી એક કલમ છે. તે કિસ્સામાં, કલમ ૮ માં જોગવાઈ કરાયેલ રકમના બદલામાં સદર પક્ષકાર કાયદા હેઠળ હકદાર બને તેટલી વળતરની એકમરકમ રકમ બીજા પક્ષકાર દ્વારા પ્રથમ પક્ષકારને ચૂકવવાપાત્ર રહેશે. કરાર હેઠળ તબદીલ કરાયેલ ચાલુ વ્યવસાય કોઈપણ સંજોગોમાં પ્રથમ પક્ષકારને પરત જશે તેવું દર્શાવતી કોઈ જોગવાઈ નથી. વધુમાં પ્રશ્નાસ્પદ કરાર અમલમાં આવ્યા પછી પાઘડી અથવા તેનો કોઈપણ ભાગ પ્રથમ પક્ષકાર પાસે રહ્યો હતો તેવો કોઈ નિર્દેશ નથી. કરારની કલમ (૭) પણ દર્શાવે છે કે અસ્કયામતોની માલિકી તબદીલ કરવામાં આવી હતી અને માત્ર અસ્કયામતોનો ઉપયોગ નહીં. અગાઉ નોંધ્યા મુજબ, પ્રથમ પક્ષકારમાં નિહિત એકમાત્ર અધિકાર બીજા પક્ષકાર દ્વારા નિભાવવામાં આવતા હિસાબોના આધારે પ્રથમ પક્ષકારને ચૂકવવાપાત્ર વાર્ષિક રકમની યોગ્ય રીતે આકારણી કરાવવાનો છે. કરારની કલમ (૮) મુજબ ચૂકવવામાં આવેલા અવેજ માટે કરદાતાએ માલિક તરીકે મકાન અને અન્ય અસ્કયામતો પર ઘસારાનો દાવો કર્યો હતો. પ્રશ્નાસ્પદ રકમ ચિરંજીવી સ્વરૂપની અસ્કયામત પ્રાપ્ત કરવા માટે ચૂકવવામાં આવી છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતાં, આ ચુકવણીને યોગ્ય રીતે મૂડી સ્વરૂપની ઠરાવવામાં આવી હતી અને તે કપાતપાત્ર નથી."

૧૦. ટ્રિબ્યુનલના ઉપરોક્ત તર્ક પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે માત્ર ઉપયોગ કરવાનો અધિકાર આપવામાં આવ્યો હતો, જેને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા યોગ્ય રીતે અલગ પાડવામાં આવ્યો છે કારણ કે પ્રશ્નાસ્પદ રકમ ચિરંજીવી સ્વરૂપની અસ્કયામત પ્રાપ્ત કરવા માટે ચૂકવવામાં આવી હતી. કરદાતાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જે ચુકાદાઓ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે કરદાતાને કોઈ મદદરૂપ થશે નહીં કારણ કે તે કેસમાં હકીકતો અલગ હતી. તે કેસમાં, સંબંધિત પક્ષકારને સંપૂર્ણ અધિકાર આપવામાં આવ્યો હતો જ્યારે, આ કેસમાં, માત્ર ઉપયોગ કરવાનો અધિકાર આપવામાં આવ્યો હતો. હાલના કેસની હકીકતો પર, મૂડી અસ્કયામતના ઉપયોગ માટે કરવામાં આવેલી ચુકવણી એ મૂડી ખર્ચ છે અને મહેસૂલી ખર્ચ નથી તેવું ઠરાવવામાં ટ્રિબ્યુનલ કાયદાની દ્રષ્ટિએ યોગ્ય હતી.

૧૧. ઉપરોક્ત બાબતને ધ્યાને લેતાં, આ અપીલોમાં ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલા પ્રશ્નનો જવાબ હકારાત્મક રીતે મહેસૂલની તરફેણમાં અને કરદાતાની વિરુદ્ધમાં આપવામાં આવે છે. તદનુસાર, અપીલો ફગાવી દેવામાં આવે છે.

(કે.એસ. ઝવેરી, ન્યાયમૂર્તિ)

(કે.જે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

પ્રવીણ/*

This is an AI-Assisted Translation.

==========

અસ્વીકરણ**:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========